Lietas Nr. C69257325
C-2573-25/3
ECLI:LV:KURT:2025:1120.C69257325.4.S

Kurzemes rajona tiesa

AIZMUGURISKS SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2025.gada 20.novembrī

Kurzemes rajona tiesa: tiesnese Aija Pomerance

ar sekretāri Evitu Kupicu

piedaloties prasītāja Lauksaimniecības pakalpojumu /Nosaukums I/ pilnvarotam pārstāvim /Persona D/

Izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu Lauksaimniecības pakalpojumu /Nosaukums I/ prasībā pret /Persona A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja Lauksaimniecības pakalpojumu /Nosaukums I/ cēlusi Kurzemes rajona tiesā prasību pret /Persona A/ par parāda 7820,98 EUR piedziņu ar turpmāko papildinājumu procentu pieaugumam un parāda piedziņas apjomu 8398,47 EUR.

[1.1] Prasībā norādīti sekojoši apstākļi:

Prasītāja 2023.gadā vairākkārt pārdeva atbildētājam preci – lauksaimniecības dīzeļdegvielu. Puses vienojušās par preču samaksas ar atliktu samaksas termiņu- 2023.gada septembris. Atbildētājs nav veicis apmaksu pēc piecām pavadzīmēm kopējā apjomā 6744,22 EUR, nav izteicis pretenzijas, saistību nav izpildījis.

Prasītāja vairākkārt vērsusies pie atbildētāja ar lūgumu veikt apmaksu – 2024.gada 10.janvārī un 2024.gada 22.maijā, kad nosūtīti brīdinājumi. Apmaksa nav veikta.

Prasītājs aprēķinājis likumiskos nokavējuma procentus 1654,47 EUR pēc minēto pavadzīmēs noteikto apmaksas termiņa notecējuma līdz 2025.gada 3.novembrim.

[1.2] Prasītāja lūdz tiesu :

Piedzīt no /Persona A/, kā saimnieciskā darba veicēju, parādu 8398,47 EUR, piedzīt visus tiesāšanās izdevumus, noteikt par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos nokavējuma procentus.

Prasība pamatota, tai skaitā uz Civillikuma 1511., 1587., 1652., 1668.^{3} , 1753., 1756., 1765.pantu.

[2] Atbildētājs paskaidrojumus tiesai nav sniedzis.

[3] Tiesas sēdē Lauksaimniecības /Nosaukums I/ pilnvarotais pārstāvis /Persona D/ prasību uzturēja uz prasībā un papildinājumos minētajiem pamatiem. Norādīja, ka uz prasības izskatīšanas dienu atbildētājs joprojām nav veicis nevienu maksājumu.

[4] Tiesas sēdē atbildētājs /Persona A/ neieradās. Par tiesas sēdi paziņots atbilstoši Civilprocesa likuma 56.panta nosacījumiem. Par neierašanās iemesliem tiesu neinformēja. Atbildētājs nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu.

[5] Tiesa atzīst, ka nav pamata piemērot Civilprocesa likuma 209. vai 210.panta nosacījumus un lieta izskatāma bez atbildētāja klātbūtnes atbilstoši Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem.

Motīvu daļa

[6] Noklausījusies paskaidrojumus, pārbaudījusi rakstveida pierādījumus tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma. Lietā taisāms Aizmugurisks spriedums.

[7] Civillikuma 1402.pantā noteikts, ka saistība rodas vai nu no tiesiska darījuma vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Atbilstoši Civillikuma 1403.pantam, tiesisks darījums ir atļautā kārtā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai vai izbeigšanai.

[8] Ar lietas materiāliem pierādīts, ka puses parakstījuša piecas pavadzīmes, kurās vienojušās, ka atbildētājs pērk preci (dīzeļdegvielu) ar pēcapmaksu, nosakot konkrētu apmaksas termiņu.

Puses parakstījušas pavadzīmes – rēķinus kopējā summā 6744,22 EUR:

1. 2023.gada 2.martā rēķins nr.MMS 11743 summā 1877,51 EUR,

2. 2023.gada 10.maijā rēķins nr.MMS 1219 summā 1388,31 EUR,

3. 2023.gada 25.maijā rēķins nr.MMS 12211 summā 1376,69 EUR,

4. 2023.gada 20.jūlijā rēķins nr.MMS12474 summā 974,17 EUR,

5. 2023.gada 24.augustā rēķin nr.MMS 12875 summā 1127,54 EUR.

Tiesu praksē minēts, ka rēķins - pavadzīme ir vērtējama, kā darījums Civillikuma izpratnē *(AT Senāta 2005.gada 20.aprīla spriedums lietā nr. SKC-246).*

[9] Atbilstoši Civillikuma 2004.pantam, pirkuma līgums uzskatāms par noslēgtu, kad abas puses vienojušās par pirkuma priekšmetu un maksu.

Tiesa konstatē, ka atbilstoši Komerclikuma 407.pantā minētai definīcijai, puses savā starpā bija noslēgušas Komerciālā pirkuma līgumu.

Atbilstoši Komerclikuma 407.pantā noteiktai definīcijai Komerciālā pirkuma līgums (turpmāk - pirkuma līgums) ir tāds līgums, ar kuru pārdevējs apņemas pārdot un pircējs apņemas pirkt preci un samaksāt nolīgto pirkuma maksu un kurā vismaz viens no līdzējiem ir komersants. Prece šīs sadaļas izpratnē ir pārdošanai paredzēta kustama lieta, kas nav izņemta no privāttiesiskās apgrozības.

Civillikuma 1587.pantā noteikts, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem par pienākumu izpildīt apsolīto [..].

[10] Tiesa nav ieguvusi pierādījumus, ka samaksa būtu veikta.

Civillikuma 1838.pantā noteikts, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Prasība pamatsummas prasības apjomā ir pamatota un apmierināma.

[11] Prasītāja aprēķinājusi un lūgusi piedzīt nokavējuma procentus pēc visām pavadzīmēm sākotnēji kopējā apjomā 1076,76 EUR, bet ar pieaugumu līdz 2025.gada 3.novembrim 1654,25 EUR apjomā.

[12] Atbilstoši Civillikuma 1753.pantam, ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai atvietojamu lietu [..] lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Lai būtu pamats minētā punkta piemērošanai un nokavējuma procentu piedziņai, tiesai ir jākonstatē nokavējums (saistības izpildīšanas prettiesisks novilcinājums (Civillikuma 1651.p.) atbilstoši Civillikuma 1652. vai 1653.pantam.

Civillikuma 1652.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

[13] Puses pielīgušas samaksas termiņu:

1.Pēc 2023.gada 2.marta rēķina nr.MMS 11743 summā 1877,51 EUR, samaksas termiņš noteikts 2023. gada 30.septembris- nokavējuma procentu aprēķina sākuma datums 2023.gada 1.oktobris, līdz 2025.gada 3.novembrim 763 kavējuma dienas,

2.Pēc 2023.gada 10.maija rēķina nr.MMS 12119 summā 1388,31 EUR, samaksas termiņš noteikts 2023.gada 25.septembris, nokavējuma sākuma datums 2023.gada 26.septembris, līdz 2025.gada 3.novembrim 768 kavējuma dienas,

3.Pēc 2023.gada 25.maija rēķina nr.MMS 12211 summā 1376,69 EUR, samaksas termiņš noteikts 2023.gada 25.septembris, nokavējuma sākuma datums 2023.gada 26.septembris, līdz 2025.gada 3.novembrim 768 kavējuma dienas,

4.Pēc 2023.gada 20.jūlijā rēķina nr.MMS12474 summā 974,17 EUR, samaksas termiņš noteikts 2023.gada 25.septembris, nokavējuma sākuma datums 2023.gada 26.septembris, līdz 2025.gada 3.novembrim 768 kavējuma dienas,

5.Pēc 2023.gada 24.augustā rēķina nr.MMS 12875 summā 1127,54 EUR, samaksas termiņš noteikts 2023.gada 23.septembris, nokavējuma procentu sākuma datums 2024.gada 24.septembris, līdz 2025.gada 3.novembrim 770 kavējuma dienas.

Nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma (atvietojamas lietas došanas) pienākums. Tātad nokavējuma procentu maksāšana ir saistīta ar tiesību pārkāpumu – nokavējumu, taču to daba paliek tāda pati, kā procentiem vispār: arī nokavējuma procentu uzdevums ir nodrošināt ienākumus, ko dod kapitāls, atrodoties normālā apritē *(Civillikuma komentārs, Saistību tiesības, Sagatavojis autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārējā zinātniskā redakcijā , R: Mans īpašums, 1998.).*

Civillikuma 1763.pants noteic, ka procentu pieaugums apstājas kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Senāta 2016.gada 25.februāra spriedumā SKC-87/2016 minēts, ka “Civillikuma 1763.panta 1.punkts, kas aprobežo procentu pieaugumu ar kapitāla lielumu, nešķiro, uz kāda pamata procentu maksāšanas pienākums cēlies, vai uz līguma par naudas lietošanas atvēlējumu, kad procentus sauc par līgumiskajiem, vai uz likuma par samaksas nokavējumu, kad procentus sauc par nokavējuma procentiem”.

Tiesa konstatē, ka nokavējuma procenti bijuši pielīgti un to apmērs nepārsniedz pamatkapitāla apmēru.

1.Pēc 2023.gada 2.marta rēķina nr.MMS 11743 summā 1877,51 EUR, aprēķināti nokavējuma procenti uz 2025.gada 3.novembri 458,08 EUR,

2.Pēc 2023.gada 10.maija rēķina nr.MMS 1219 summā 1388,31 EUR, aprēķināti nokavējuma procenti uz 2025.gada 3.novembri 341,01 EUR,

3.Pēc 2023.gada 25.maija rēķina nr.MMS 12211 summā 1376,69 EUR, aprēķināti nokavējuma procenti uz 2025.gada 3.novembri 338,17 EUR,

4.Pēc 2023.gada 20.jūlija rēķina nr.MMS 12474 summā 974,17 EUR, aprēķināti nokavējuma procenti uz 2025.gada 3.novembri 239,29 EUR,

5.Pēc 2023.gada 24.augusta rēķina nr.MMS 12875 summā 1127,54 EUR, aprēķināti nokavējuma procenti uz 2025.gada 3.novembri 277,70 EUR.

Kopā par laika periodu no 2023.gada 24.septembra līdz 2025.gada 3.novembrim aprēķināti likumiskie nokavējuma procenti 1654,25 EUR.

[14] Tiesa konstatē, ka veicot aprēķinu prasītāja ir ņēmusi vērā nokavēto dienu skaitu, diferencēto Latvijas Bankas noteikto refinansēšanas likmi, proti, no 2023.gada no 1.jūlija tā noteikta 4% apjomā, bet sasaistē ar Civillikuma 1765.panta otro un trešo daļu ir 12% (8 procentpunkti plus 4%), no 2024.gada 1.janvāra tā noteikta 4,5%, bet sasaistē ar Civillikuma1765.panta otro un trešo daļu - 12,5% (8 procentpunkti plus 4,5%), no 2024.gada 1.jūlija tā noteikta 4,25%, bet sasaistē ar Civillikuma 1765.pant otro un trešo daļu 12,25% (8 procentpunkti plus 4,25%) no 2025.gada 1.janvāra likme noteikta 3,15%, bet sasaistē ar Civillikuma 1765.panta otro un trešo daļu 11,15% (8 procentpunkti plus 3,15%), no 2025.gada 1.jūlija tā noteikta 2,15% gadā, bet sasaistē ar Civillikuma 1765.panta otro un trešo daļu 10,15% (8 procentpunkti plus 2,15%).

Civillikuma 1765.pants paredz īpašu kārtību nokavējuma procentu aprēķina metodikai gadījumā, ja prasība celta pret patērētāju, t.i. 6% gadā.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.pantā noteikts, kas ir jēdziens “patērētājs”, t.i. ir fiziska persona, kas izsaka vēlmi iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu nolūkā, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību.

Judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka lai atzītu, ka strīdus puse nav patērētājs, ir jākonstatē, ka darījumi veikti saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros. Saimnieciskās darbības konstatēšanas kritērijs ir darījuma ekonomiskā būtība, regularitāte un apjoms *(sk. Senāta 2015.gada 16.oktobra spriedums lietā nr.SKC—143/2015 (C27191510) 6.3.punkts).*

Tiesa konstatē, ka konkrētajās tiesiskajās attiecībās /Persona A/ nav stājies, kā patērētājs, līdz ar ko likumisko nokavējuma procentu aprēķins veicams Civillikuma otrajā un trešajā daļā paredzētajā kārtībā – likumisko procentu apmērs - 8 procentpunkti - virs procentu pamatlikmes gadā.

Saskaņā ar Valsts ieņēmuma dienesta saimnieciskās darbības veicēju reģistra atbildētājs reģistrēts, kā saimnieciskās darbības veicējs ar reģ.nr./Nosaukums H/, kā arī viņš ir reģistrēts, kā PVN nodokļa maksātājs.

Ar lietā esošajām pavadzīmēm pierādīts, ka atbildētājs lielos apjomos un regulāri iegādājies no prasītāja dīzeļdegvielu.

Prasījums par nokavējuma procentu piedziņu, kurš aprēķināts pēc pavadzīmēm Civillikuma 1765.panta otrās un trešās daļas izpratnē ir pamatots un apmierināms.

[15] Civilprocesa likuma 10.pantā noteikts, ka puses savas civilprocesuālās tiesības realizē sacīkstes formā, bet tas nozīmē, ka pašas sniedz tiesai pierādījumus tiem apgalvojumiem, kurus izsaka.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus un iebildumus.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(sk.A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi, prof.K.Torgāna zinātniskajā redakcijā, Rīga, Tiesu nama aģentūra, 2003., 62.lpp).*

Tiesa pievienojas tiesību doktrīnā paustajam viedoklim, ka pierādīšanas pienākumu sadales pamatā ir princips – *ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat* (jāpierāda, pierādījumi jāiesniedz tam, kurš apgalvo, un nevis tam, kurš noliedz). Tādējādi, *onus probandi* vispirms gulstas uz prasītāju, kurš griežas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda, viņš prasību var noliegt neatzīt, bez jebkādiem pierādījumiem *(A.Līcis, Prasības tiesvedība un pierādījumi, TNA, 2003.lpp.72).*

Tiesību doktrīnā atzīts, ka [..] tiesa var apspriest prasījuma pamatotību vai nepamatotību vadoties vienīgi no tiem faktiem un apstākļiem, kurus puses norādījušas, kā prasības, pretprasības vai iebildumu pamatu *(Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārējā zinātniskā redakcijā, Rīga, 2006., 280., lapa).*

Tiesa atzīst, ka prasītāja prasību ir pierādījusi.

[16] Ar lietas materiāliem pierādīts, ka prasītāja ceļot prasību tiesā attiecībā par parāda piedziņu atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas pirmā punkta c) apakšpunktam *(likuma redakcijā līdz 2025.gada 31.martam*) nomaksājusi valsts nodevu 542,62 EUR no sākotnējās prasības summas 7820,98 EUR (bez pieauguma prasības attiecībā uz nokavējuma procentiem).

Prasība apmierināma 8398,47 EUR apjomā, valsts nodevas apmērs ir 561,10 EUR (520+3,2% no 8398,47-7114=520+3,2% no 1284,47=520+41,10=561,10 *euro).*

Valsts nodevas nenomaksātā starpība 18,48 EUR (561,10 - 542,62 = 18,48 *euro*) piedzenama no atbildētāja par labu valstij.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos izdevumus.

Valstij radušies izdevumi 5 EUR, kuri atlīdzināmi pamatojoties uz Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 41.pantu, Ministru Kabineta 2022.gada 11.janvāra noteikumu nr.20 “Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība” 5., 14., 15.punktu (likuma redakcijā līdz 2025.gada 31.martam).

[17] Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, Civillikuma 1765.pantam un saskaņā ar Senāta Civillietu departamenta senatoru 2021.gada 15.decembra kopsapulces lēmumā noteikto, prasītājai un valstij nosakāmas tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus no visas piespriestās summas.

[18] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1}pantam atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 2., 8., 10., 34., 41., 187., 195., 204.^{1} pantu, 208.^{2} pantu, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu Lauksaimniecības pakalpojumu /Nosaukums I/, reģ.nr. /Nosaukums D/, parādu 8398,47 EUR, tai skaitā pamatparāds 6744,22 EUR, nokavējuma procenti 1654,25 EUR par laika periodu no 2023.gada 24.septembra līdz 2025.gada 3.novembrim, kā arī piedzīt izdevumus 542,62 EUR, kopā piedzīt 8941,09 EUR.

Piespriestos maksājumus ieskaitīt Lauksaimniecības pakalpojumu /Nosaukums I/, reģ.nr. /Nosaukums D/, kontā nr./IBAN C/ , /Nosaukums C/.

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību Lauksaimniecības pakalpojumu /Nosaukums I/, tiesības no labprātīgas maksājuma nomaksa termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles pēdējai dienai) saņemt likumiskos procentus 6% gadā no visas piespriestās summas, nepārsniedzot tās apmēru.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu valstij valsts nodevas daļu 18,48 EUR, kuru jāiemaksā Valsts kasē TRELLV22, konta nr./IBAN B/. (Kvīti par nomaksu nekavējoties iesniegt Kurzemes rajona tiesas kancelejā).

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu valstij izdevumus 5 EUR, kurus jāiemaksā Tiesu administrācijas kontā, Valsts kase, TRELLV22, konta nr./IBAN A/. (Kvīti par nomaksu nekavējoties iesniegt tiesas kancelejā).

Noteikt valstij tiesības no labprātīgas piespriesto maksājumu nomaksa termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles pēdējai dienai), saņemt likumiskos 6% gadā no piespriestās summas, nepārsniedzot tās apmēru.

Noteikt visu piespriesto maksājumu 10 dienu labprātīgas nomaksas termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Informēt, ka piespriesto maksājumu labprātīgas nomaksas termiņa neizmantošanas sekas būs saistāmas ar parāda piespiedu izpildi, ko veic tiesu izpildītājs, kā arī procentu uzskaites sākumu.

Spriedumu Lauksaimniecības pakalpojumu /Nosaukums I/ ir tiesīga pārsūdzēt 20 dienu laikā Kurzemes apgabaltiesā no tā pieejamības dienas tiešsaistes sistēmā - 2025.gada 20.novembra - sūdzību iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Spriedumu /Persona A/ nav tiesīgs pārsūdzēt, bet viņam ir tiesības 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas iesniegt Kurzemes rajona tiesai pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese A.Pomerance

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU